

- Обеспечение высокого качества строительных, монтажных и отделочных работ в заводских условиях за счет использования высококачественного оборудования и инструмента, а так же профессионализма персонала на каждом рабочем месте;
- Строгое соответствие всем строительным нормам и применение безопасных высококачественных материалов;
Значительно снижено влияние погодных и климатических условий на процесс строительства в целом.

Анотація

У цій статті розглядаються проблеми проектування багатоквартирних житлових будинків, як найбільш перспективних для вирішення проблеми постійного проживання сімей, які потребують соціальному житлі. Для вирішення проблеми пропонується використовувати досвід проектування та будівництва великопанельних житлових будинків.

Ключові слова: соціальне житло, великопанельне житлове будівництво.

Abstract

This article discusses the challenges of designing multi-family housing, as the most promising solutions for the problem of permanent families in need of social housing. To solve the problem, we propose to use the experience in design and construction of large houses.

Keywords: social housing, large-panel construction.

УДК 72:711

М. А. Сингаєвська,

аспірант кафедри містобудування,

Київського національного університету будівництва і архітектури

ВПЛИВ ЛЕ КОРБЮЗЬЄ НА СУЧАСНУ СВІТОВУ АРХІТЕКТУРУ

Анотація: Стаття базується на аналізі наукової роботи «Вплив Ле Корбюзьє на сучасну світову архітектуру» зарубіжного автора Хосе-Анхеля Монтеагудо (Данія), який показав на конкретних об'єктах багатьох закордонних архітекторів впливи ідей Ле Корбюзьє. Шляхом співставлення проектів Ле Корбюзьє із об'єктами сучасної архітектури виявляється спадковість архітектурно-художніх та теоретичних ідей Корбюзьє.

Ключові слова: ідеї Ле Корбюзьє, функціоналізм, сучасні архітектурні об'єкти, впливи, спадковість, геометричні форми.

Постановка проблеми. Не дивлячись на те, що багато діячів сучасної архітектури вважають, що функціоналізм і його аналог конструктивізм є застарілим напрямком і що, як наслідок, проекти та будівлі цього напрямку втратили сьогодні свою актуальність, знання, роботи та напрацювання функціоналістів стали відправною точкою не тільки для архітекторів, але і для архітектурних напрямків.

Як відомо, принципи і ідеї Ле Корбюзьє спричинили великий прорив у архітектурі та містобудуванні на початку ХХ ст. Архітектори багатьох країн, досліджуючи його роботи, і досі проявляють зацікавленість творчістю видатного майстра. Постійно звертаючись до ідей Ле Корбюзьє, одні архітектори їх відверто наслідували і відтворювали у своїх проектах незмінними, а інші – аналізували та переробляли їх, що сприяло появі різноманітних архітектурних напрямків та течій; окремі автори його активно критикували [3, 4].

Мета статті: проаналізувати думку Хосе-Анхеля Монтеагудо щодо наявності впливів Ле Корбюзьє, показати яким чином теоретичні та архітектурно-художні ідеї видатного зодчого вплинули на формування сучасної світової архітектури.

Виклад основного матеріалу.

Правильним є те, що Х.-А. Монтеагудо розпочинає своє дослідження з того, що для розуміння вагомості вкладу Ле Корбюзьє в світову архітектуру, слід нагадати його здобутки. Видатний зодчий розробив свої проекти не лише як архітектор, але і як художник, містобудівник, інженер та історик; спроектував план міста Чандігарх та створив в ньому знакові громадські споруди. Свого часу він запропонував індивідуальну житлову одиницю - «Будинок Сітроен» (Citrohan house), колективний будинок - «Марсельська житлова одиниця» (Unité d'Habitation), при цьому встановив систему мір згідно пропорцій людського тіла - Модулор, винайшов нові засоби для створення комфортного проживання в його будинках [4].

Окрім запроєктованих будівель Ле Корбюзьє відомий як впливовий теоретик, його теоретичні праці залишаються надзвичайно актуальними в сучасній світовій архітектурі. Такі книги, як "До архітектури" (1923 р.) та "Пять відправних точок архітектури" (1923 р.) були перекладені на багато мов світу і до сьогоднішнього дня лишаються надзвичайно корисними і популярними. Ідеї майстра були засновані здебільшого на утопічних ідеях, а саме: правильне планування міст, сучасні технології та архітектура, які здатні

революціонізувати модель життя та покращити його на всіх рівнях - фізичному, економічному та духовному [1].

Постіндустріальне та сучасне суспільство були відзначені його новою концепцією, яка дала керівні принципи для наслідування в об'ємному проектуванні, в містобудуванні, у формотворенні, в живопису. Концепції Ле Корбюзьє відобразили потреби громадян та способи їх вирішення. На тлі сучасної глобальної містобудівної кризи він ставив за мету створити міста, де "повітря було б чисте та свіже", де "важко було почути будь-який шум" [1, с. 63]. Ці ідеї здаються наївно ідеалістичними, але його містобудівні схеми стали пророчими в тому сенсі що вони передбачили принципи побудови сьогоднішніх міських ландшафтів [4].

Талановитий зодчий сприяв утвердженню геометричних, кубістичних форм як таких, що наділені естетичними цінностями, незважаючи на те, що в них відсутній декор, і в той же час вони декларували перемогу точності та математичного порядку. Саме ці форми були складовими становлення нових напрямків архітектури, таких як Інтернаціональний стиль, бруталізм, з 1950-х до середини 1970-х деконструктивізм, постмодерн [2, 4].

В подальшому його вплив відобразився на способі мислення, конструюванні та виконанні проектів. Авторські принципи та ідеї лягли в основу мислення значного числа архітекторів-послідовників. Автор наукового твору зазначає, що роботи видатного зодчого стали відправною точкою не тільки для багатьох архітекторів, але і для архітектурних напрямків. Звертаючись до ідей Ле Корбюзьє, архітектори відтворювали їх у своїх проектах, що спричинило появу багатьох архітектурних напрямків та течій [4].

Завдяки удосконаленню будівельних рішень та використанню нових матеріалів: бетон, скло, сталь, цемент, протягом багатьох десятиліть його ідеї впроваджувалися в сучасну архітектуру.

Х.-А. Монтеагудо переконує нас в тому, що швейцарський архітектор дав розвиток Інтернаціональному напрямку та функціоналізму, а також вплинув на формування деконструктивізму, бруталізму, раціоналізму, структуралізму і постмодернізму. «Бруталізм та Раціоналізм формувалися безпосередньо на ідеях Ле Корбюзьє протягом половини 20 століття» [4, ст. 3].

У своїй роботі автор Х.-А. Монтеагудо зосереджується на впливах, які абсорбували саме архітектори та групи архітекторів, а не творчі течії та напрямки [4]. Найбільшу увагу він приділяє діяльності «Нью-Йоркської п'ятірки» (Пітер Айзенман, Майкл Грейвс, Чарльз Гветмі, Джон Хайдук та Річард Майер), а також Джеймса Стірлінга, Луїса Ісадора Кана та Рікардо Бофіла (Таблиця 1).

Таблиця 1.

Сучасні об'єкти, в яких виявлені впливи ідей Корбюзьє

Країна, автор	Сучасний об'єкт, рік будівництва	Впливові характеристики об'єкта (елементи запозичення)
Пітер Айзенман, США	 Рис. 1.1. «Картковий будинок», 1975р. Конектікут, США	<ul style="list-style-type: none"> - геометричні форми; - білий колір; - чікість ліній та їх гармонія; - структура будівлі базувалася на геометричних моделях, які підпорядковувалися умовам оточуючого середовища, та узгоджували внутрішній і зовнішній простір.
Річард Майер, США	 Рис .1.2. Будинок Сміта, 1967. Конектікут, США	<ul style="list-style-type: none"> - поєднання кубічних об'ємів з кривими лініями; - ясність ліній, гармонія; - відкриті простори та світло; - вертикальні завершення даху, застосування, напівкруглі сходи; - використання білого кольору як головного.
Майкл Грейвс, США	 Рис. 1.3. Будинок Хансельман, 1971 р. Індіана, США	<ul style="list-style-type: none"> - подібність геометричної композиції до проектів Ле Корбюзьє: подвійний квадрат плані та подвійний куб в об'ємі; - використання білого кольору; - суцільні застосування площини; - кольорові акценти.
Луїс Ісадор Канн, США	 Рис. 1.4. Інститут біологічних наук, 1962 р. Каліфорнія, США	<ul style="list-style-type: none"> - наслідуючи дослідження Корбюзьє античної архітектури, просторова композиція інституту нагадує Пропілеї Акрополя, але в абстрактних формах; -кубічні форми; - виявлення матеріалів та конструкцій; - чіткі лінії, в основному горизонтальні; - врахування оточуючого ландшафту та виділення лінії землі.

<p>Джеймс Стірлінг, Британія</p>	 <p>Рис. 1.5. Історичний факультет Університету Кембріджа, 1968 р. Британія</p>	<ul style="list-style-type: none"> - поєднання цегляного фасаду з бетоном - суцільні засклені площини; - кубічні форми; - будівля відображає функцію, якій вона присвячена; - гуманістичні аспекти будівлі в межах її середовища є домінуючими порівняно із структурою.
<p>Рікардо Бофіл, Іспанія</p>	 <p>Рис. 1.6.«Вальден 7», 1975 р. Каталонія, Іспанія</p>	<ul style="list-style-type: none"> - наслідування ідей «Марсельської житлової одиниці» Корбюзьє; - ідея вертикального міста: комплекс складається із самостійних житлових одиниць, власних вулиць та рекреаційних зон; - насичений колір фасадів; - кубічні форми.

Х.-А. Монтеагудо акцентує увагу, що архітектори «**Нью-Йоркської п'ятірки**» були віддані ідеям Ле Корбюзьє, вони підтримували чисті форми сучасної архітектури, семантично подібні роботам майстра 1920-1930 р.р. Їхні проекти раннього періоду декларували рівну значимість чітких ліній та їх гармонії, відкриваючи простір, впускаючи світло. Структура будівель базувалася на геометричних моделях, які підпорядковувалися умовам оточуючого середовища, та узгоджували внутрішній і зовнішній простір. (Таблиця 1, рис.1.1, рис.1.2, рис.1.3) Переважна більшість будівель, спроектованих ранньою "П'ятіркою" мала білий колір, тому що він вважається таким, що об'єднує всі інші кольори та змінює свою тональність протягом дня [4].

Автор відзначає також проекти **Річарда Майєра**. В його архітектурі можна прослідкувати пряме запозичення ідей та елементів з будинків Ле Корбюзьє 1920-х років, а саме - поєднання кубічних об'ємів з кривими лініями. Будівлі Вілла Савой та Швейцарський павільон Ле Корбюзьє найбільше вплинули на Р. Майєра.

Характерними особливостями будинку Сміта є ясність ліній, гармонія пропорцій, відкриті простори та світло (рис. 1.2). Завершення дахів, засклені площини, напівкруглі сходи, використання білого кольору як головного - безпосередні риси архітектури Ле Корбюзьє [4].

В ранніх проектах **Майкла Грейвса** прослідковується подібність геометричних композицій його до проектів Ле Корбюзьє. Наприклад, об'ємно-просторова композиція будинку Хансельман нагадує подвійний квадрат плані та подвійний куб в об'ємі (рис. 1.3). Окрім цього, в його проектах присутні такі риси архітектури Корбюзьє, як білий колір фасадів, суцільно засклені площини, кольорові акценти [4].

Луїс Ісадор Кан – американський архітектор, в роботах якого автор також знаходить впливи ідей Ле Корбюзьє. Л. Кан досліджував античну архітектуру. В проектах він приділяв значну увагу зоровому сприйняттю об'єкта. Просторова композиція Інституту біологічних досліджень в Каліфорнії, США нагадує Пропілеї Акрополя, але в абстрактних формах (рис. 1.4). Як і в проектах Ле Корбюзьє, для робіт Л. Кана характерні монументальність, вага, виявлення матеріалів та конструкцій, чіткі лінії, в основному горизонтальні, врахування оточуючого ландшафту та виділення лінії землі [4].

Під впливом пізніх робіт Ле Корбюзьє формувався як архітектор і **Джеймс Стірлінг**. Він запропонував декілька адміністративних будівель, які визначили новий стиль громадських будівель, який полягав у сполученні цегляного фасаду та бетону. Д. Стірлінг вважав, що будівля має відображати функцію, якій вона присвячена. Історичний факультет Кембріджського Університету має форми та елементи, які відносяться до історичних подій в різні періоди (рис. 1.5). Спосіб, в який ці елементи та форми поєднані між собою, і є для Д. Стірлінга головним завданням. Гуманістичні аспекти будівлі в межах її середовища є домінуючими порівняно із структурою будівлі, естетикою та навіть економічними аспектами [4].

Наслідуючи принципи Ле Корбюзьє, **Рікардо Бофіл** втілює в житловому комплексі «Уолден 7» ідеї «Марсельської житлової одиниці» (рис. 1.6). Комплекс складається із самостійних житлових одиниць, власних вулиць, магазинів, рекреаційних зон та нагадує маленьке вертикальне місто. Висока щільність квартир розподіляється по вертикалі. Половина площі повинна була використовуватися для громадських потреб – дворики, транзитні зони та озеленення. Як і Ле Корбюзьє в селищі Пессак, Рікардо Бофіл широко використовував насичені кольори [4].

Таким чином, аналіз наведених вище архітектурних робіт наочно демонструють універсальність теоретичних принципів та актуальність архітектурно-художніх ідей Ле Корбюзьє, який передбачив розвиток архітектури і містобудування на століття вперед.

Аналізуючи роботу автора Х.-А. Монтеагудо, ми дійшли висновку, що тема впливовості в архітектурі набуває сьогодні все більшої вагомості.

Звернення до витоків сучасної архітектури та пошуки проявів їх впливів формує новий підхід до вивчення сучасної теорії та історії архітектури.

Нами також був проведений порівняльний аналіз із застосуванням «золотого перетину» проектів 1920-х років із об'єктами сучасної архітектури України. Результати дослідження показали, що елементи впливовості конструктивізму присутні в складових об'ємно-просторової композиції сучасних об'єктів [5].

Використана література:

1. Jean-Louis Cohen. Le Corbusier: An Atlas of Modern Landscapes. – London: Thames and Hudson, 2013. – 406 p.
2. William J. R. Curtis. Le Corbusier: Ideas and Forms. - London: Phaidon, 2001. – 240 p.
3. Дженкс Ч. Язык архитектуры постмодернизма. Пер. с англ. - М.: Стройиздат, 1985. - 136 с.
4. Jose Angel Monteagudo. Influence of Le Corbusier in modern architecture: dissertation / Jose Angel Monteagudo; UCN. – Nordjylland, 2013. –56p.
Електронний ресурс: https://www.ucviden.dk/student-portal/files/14465665/Influence_of_Le_Corbusier_in_modern_architecture.pdf
5. Сингаєвська М. А., доц., канд. арх. Василенко Л. Г. Пропорційний аналіз сучасних архітектурних об'єктів на основі «золотого перетину» // Зб. «Містобудування та територіальне планування». Вип. № 47. – Київ: КНУБА, 2013. – 128-133 с.

Аннотация

Статья базируется на анализе научной работы «Влияние Ле Корбюзье на современную архитектуру» зарубежного автора Хосе-Анхеля Монтеагудо (Дания), который показал на конкретных объектах многих иностранных архитекторов влияния идей Ле Корбюзье. Путем сопоставления проектов Ле Корбюзье с объектами современной архитектуры выявляется преемственность архитектурно-художественных и теоретических идей Корбюзье.

Ключевые слова: идеи Ле Корбюзье, функционализм, современные архитектурные объекты, влияния, преемственность, геометрические формы.

Annotation

The article is based on an analysis of the dissertation «Influence of Le Corbusier in modern architecture» of José Ángel Monteagudo, who showed how ideas of Le Corbusier influenced on projects and buildings of great number of architects all over the world. By comparing the projects of Le Corbusier with the objects of modern architecture reveals the continuity of architectural and artistic and theoretical ideas Corbusier.

Keywords: ideas of Le Corbusier, functionalisms, modern architectural objects, influence, continuity, geometrical forms.